

Zatem $x \leq \lfloor r/2 \rfloor$, $z \leq 9 - r$, i oczywiście $y \leq f(9-r)$; stąd

$$q \leq r + \lfloor r/2 \rfloor + f(9-r) + 9 - r.$$

Gdy $r \geq 5$, liczba po prawej stronie jest nie większa niż 15.

Dla $r = 4$ wynosi ona 17. Dla $r \leq 3$ mamy wcześniejszą nierówność $q \leq 5r \leq 15$.

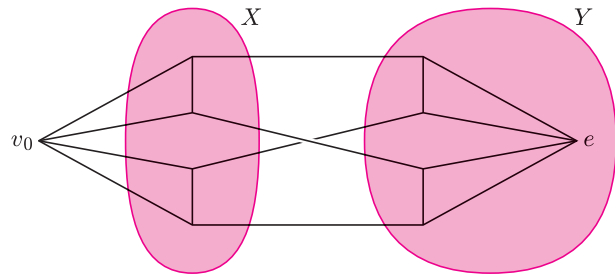
Zajmijmy się przypadkiem, gdy $r = 4$. Czy jest możliwe uzyskanie równości $q = 17$? Oszacowania dla y oraz z musiałyby być równościami:

$$y = f(9-r) = f(5) = 6, \quad z = 9 - r = 5.$$

Zbiór Y (wraz z krawędziami łączącymi pary jego punktów) musiałby być wspomnianym na początku jedynym grafem pięciowierzchołkowym, realizującym równość $f(5) = 6$.

Ma on wierzchołek e stopnia 4. Skoro zaś $r = 4$ jest maksymalnym stopniem wierzchołka w G , znaczy to, że z punktu e nie może wychodzić już żadna krawędź do punktów zbioru X . Każdy z pozostałych czterech punktów zbioru Y wysyła co najwyżej jedną krawędź do zbioru X , i mamy sprzeczność z równością $z = 5$.

To pokazuje, że $q < 17$. Równość $q = 16$ da się uzyskać; przykład (przedstawiony na rysunku 1) nietrudno znaleźć, analizując poprzednie rozumowanie i zastępując postulowany układ równości $y = 6$, $z = 5$ przez $y = 6$, $z = 4$. Stąd odpowiedź: $f(10) = 16$.

Rys. 1

486. Kładziemy ścianę BCD na płaszczyznę ABC (rys. 2); to znaczy, budujemy w tej płaszczyźnie (na zewnątrz trójkąta ABC) trójkąt BCD' przystający do BCD ($|BD'| = |BD|$, $|CD'| = |CD|$). Z równości

$$|\sphericalangle BAC| = 180^\circ - |\sphericalangle BD'C|$$

wynika, że czworokąt $CABD'$ ma okrąg opisany. Zgodnie z twierdzeniem Ptolemeusza,

$$|BC| \cdot |AD'| = |AB| \cdot |CD'| + |AC| \cdot |BD'|,$$

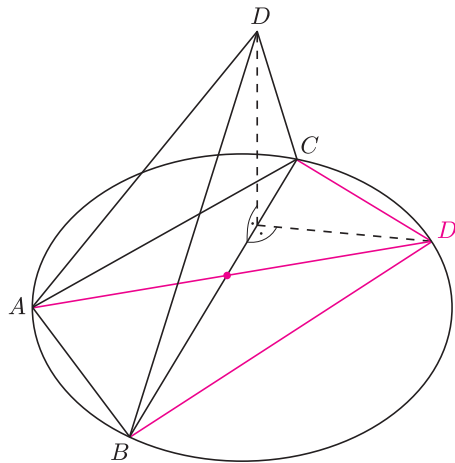
czyli

$$\frac{|AD'|}{|BD'| \cdot |CD'|} = \frac{|AB|}{|BC| \cdot |BD'|} + \frac{|AC|}{|BC| \cdot |CD'|}.$$

Teza zadania sprowadza się do wykazania, że na odcinku BC istnieje dokładnie jeden punkt P , dla którego zachodzi równość

$$|AD'| = |AP| + |PD'|;$$

a to oczywiście – jest to punkt przecięcia odcinków BC i AD' .

Rys. 2

Regulamin Konkursu Uczniowskich Prac z Matematyki

1. Konkurs organizowany jest corocznie przez Zarząd Główny Polskiego Towarzystwa Matematycznego i redakcję miesięcznika *Delta*, przy poparciu Ministerstwa Edukacji Narodowej i Sportu.

2. W konkursie mogą brać udział uczniowie wszystkich typów szkół.

3. Konkurs składa się z eliminacji i finału.

4. W eliminacjach bierze udział każdy uczeń, który w terminie do 1 maja prześle pod adresem redakcji *Delty* jeden egzemplarz swojej pracy matematycznej. Do pracy należy dołączyć następujące informacje:

- adres prywatny autora,
- klasa, nazwa i adres szkoły;
- imię, nazwisko i adres opiekuna pracy.

5. Praca powinna zawierać samodzielny wkład ucznia i pełną informację o źródłach, z których korzystał jej autor. Prace czysto kompilacyjne nie będą dopuszczone do finału konkursu.

6. Prace nadesłane na eliminacje zostaną ocenione przez Jury Konkursu i kompetentnych recenzentów. Te spośród prac, które spełniają warunki konkursu, zostaną zakwalifikowane przez Jury do finału. Finał odbędzie się w trakcie dorocznej Sesji Naukowej Polskiego Towarzystwa Matematycznego.

7. Zawiadomienia o zakwalifikowaniu do finału zostaną przesłane autorom prac i ich opiekunom przed końcem roku szkolnego.

8. Finałiści i opiekunowie ich prac otrzymają od Zarządu Głównego PTM zaproszenia do udziału w Sesji na koszt Towarzystwa.

9. Finał polega na wygłoszeniu (nie odczytaniu) przez ucznia, podczas specjalnego otwartego posiedzenia Sesji, referatu (trwającego nie dłużej niż 15 minut) i wzięciu udziału w dyskusji na temat, któremu poświęcona była praca.

10. Rezultaty finału oceni Jury Konkursu. Jury będzie brało pod uwagę, oprócz merytorycznej wartości pracy, również samodzielność i oryginalność ujęcia tematu oraz przebieg referatu i dyskusji. Jury przyznaje medale: złoty, srebrny i brązowy, wyróżnienia oraz nagrody pieniężne ufundowane przez Ministerstwo Edukacji Narodowej i Sportu.

11. Ogłoszenie wyników finału następuje w trakcie Sesji Naukowej Polskiego Towarzystwa Matematycznego. Medale wręcza Prezes Towarzystwa. Wszyscy uczestnicy finału otrzymują dyplomy.

12. Wyniki konkursu i skrót zwycięskiej pracy będą opublikowane w miesięczniku *Delta*.

13. Jury Konkursu jest powoływane przez Zarząd Główny PTM na wniosek Komitetu Redakcyjnego *Delty*.